

FACTSHEET TANKENPARK AARDGACONDENSAAT NAM (OSF DELFZIJL)

Versie 1.1 (24-11-2015)

AARD VAN DE STOF

Aardgascondensaat is een (zeer) licht ontvlambare stof met een vrij hoog gehalte aan benzeen. De stof is zeer brandgevaarlijk en tevens kankerverwekkend.

In de processtroom van de OSF komen kwik, benzeen, toluen, ethyleen en xyleen voor. Bekend is dat er bij de OSF problemen zijn met de verwerking van het kwik.

(DODELIJKE) ONGELUKKEN EN PROBLEMEN MET AARDGASCONDENSAAT

Het meest bekende ongeluk met aardgascondensaat in de provincie Groningen is het dodelijk ongeluk te Warffum. Dit is het OVV-rapport:

<http://www.onderzoeksraad.nl/nl/onderzoek/489/explosie-aardgascondensaattank-bij-de-nederlandse-aardoliemaatschappij-warffum-31-mei-2005>

Uit onderstaand inspectierapport blijkt dat Odfjell in de Botlek (een BRZO-bedrijf) in 2012 problemen had met VOS-dampen bij opslagtanks voor aardgascondensaat:

<http://www.dcmr.nl/binaries/content/assets/bestanden/handhaving/actuele-dossiers/odfjell-terminals-rotterdam-bv-inspectierapport-2012.pdf>

Er zijn meer gedocumenteerde gevallen, de bovenstaande dienen als voorbeeld.

LET OP: In beide gevallen ging het om VEEL MINDER AARDGASCONDENSAAT dan gemiddeld opgeslagen ligt op de OSF. Bovendien is de situatie in Rotterdam niet te vergelijken, daar er in Zuid-Holland geen geïnduceerde bevingen plaatsvinden.

CIJFERS OVER OSF

Op de OSF staan 7 tanks waarin in totaal gemiddeld 20.000 m³ aardgascondensaat wordt opgeslagen, in afwachting van verscheping naar de Botlek. Het is daarmee de grootste aardgascondensaatopslag in Groningen, mogelijk zelfs in heel Nederland.

Het condensaat wordt via ondergrondse leidingen vanaf alle productielocaties in Groningen naar Delfzijl gevoerd. De leidingen zijn verouderd. Er zijn meerdere lekken geconstateerd. Pas in 2017 zullen de leidingen worden vervangen.

Er liggen ook nog oude, buiten gebruik gestelde leidingen kriskras door de provincie. Nader onderzoek moet uitwijzen wat de status van die oude leidingen is, en wat daaruit in de grond is gelekt.

De afstand van de OSF tot de bebouwde kom is ca. 250 meter.

OSF EN GEÏNDUCEERDE BEVINGEN

Op 6 januari 2015 was er een geïnduceerde beving van 1.0 op de schaal van Richter RECHT ONDER DE OSF.

Op 25 februari was er 's ochtends een beving van 2.3 op de schaal van Richter bij Appingedam. Die hele dag was er sterk verhoogde activiteit op de OSF. Tot laat in de middag, toen het al donker werd, waren mannen in overall bezig met het opmeten van de tanks om ze te controleren op scheefstand.

De grondversnelling van beide bevingen is niet bekend.

LET OP: ter zitting bij de Raad van State (beroepschrift winningsplan 2013) gaf de advocaat van de NAM toe dat zij hun zaken in Delfzijl nog niet op orde hebben.

VEILIGHEIDSKWESTIES INGEBRACHT DOOR INWONERS

Over de OSF en de leidingen zijn in mei dit jaar vragen gesteld aan Ben van Beurden (CEO Shell). Daarop kwamen antwoorden van Martijn Verwoerd (NAM).

Zie bijlage I: tankenpark-antwoorden-NAM

Op 25 augustus 2015 heeft NAM bij vergunningverstrekker EZ een aanvraag ingediend voor "milieuneutrale verandering" van tank T4.

Zie bijlage II: kennisgeving-wijziging-OSF

Daarop is door enkele omwonenden een uitgebreide zienswijze ingediend. Aanbevolen wordt om deze HELEMAAL TE LEZEN.

Zie bijlage III: zienswijze-wijziging-OSF

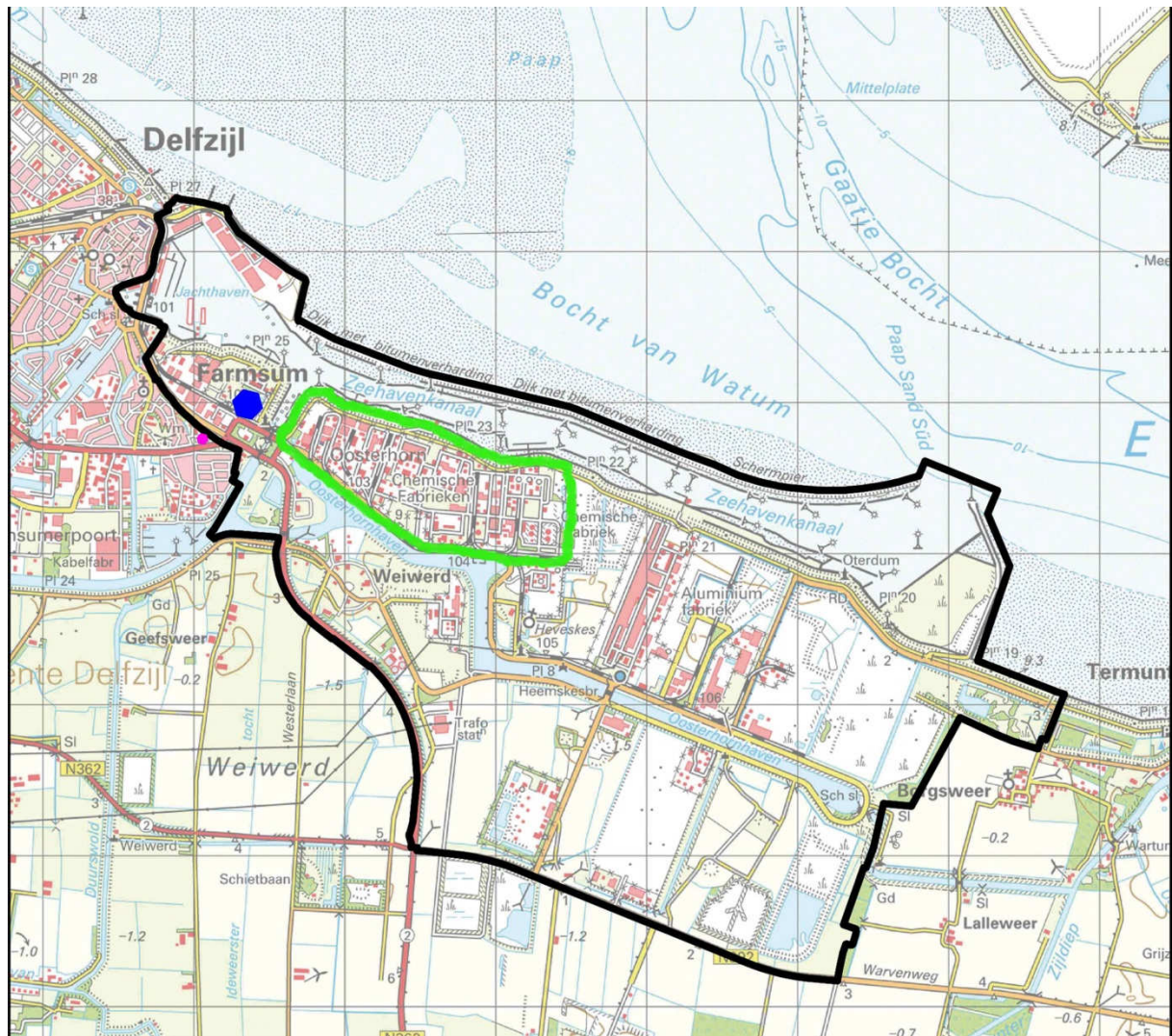
Over deze zienswijze is in algemene zin wat geschreven in dit artikel:

<http://accentaigu.nl/algemeen/milieuneutrale-praatjes-vullen-geen-gaatjes/>

LOCATIE OSF EN CHEMIEPARK BINNEN BESTEMMINGSPLAN OOSTERHORN

Zowel de OSF als Chemiepark Delfzijl bevinden zich binnen de contouren van bestemmingsplan Oosterhorn.

De OSF staat op een stukje genaamd 'De Zeesluizen', naast Chemiepark:

Blauw = OSF

Roze = Dichtstbijzijnde woningen (appartementengebouw)

Groen = Chemiepark Delfzijl

Zwart = Contouren voorontwerpbestemmingsplan Oosterhorn

BESLUITVORMING BESTEMMINGSPLAN OOSTERHORN

Er is GEEN geldend bestemmingsplan Oosterhorn.

In 2011 is er een voorontwerpbestemmingsplan vastgesteld:

<http://api.commissiemer.nl/docs/mer/p16/p1685/1685-072bestemmingsplan.pdf>

In dat voorontwerpbestemmingsplan wordt 'De Zeesluizen' als volgt omschreven:

“Dit is een bedrijventerrein voor het **midden- en kleinbedrijf**, gekenmerkt door scheepsbouw- en reparatie, **opslagbedrijven** en kleinere dienstverleners. Direct naast het bedrijventerrein liggen de zeesluizen, waaraan het terrein haar naam dankt.”

LET OP: NAM is GEEN midden- en kleinbedrijf, en de OSF is MEER DAN EEN OPSLAGBEDRIJF.

Op de OSF wordt niet alleen aardgascondensaat opgeslagen in afwachting van verscheping, maar ook productiewater en aardgascondensaat van elkaar gescheiden. Het vervuilde water gaat naar Borgsweer voor injectie in de aquifer onder de gasvoerende laag.

Verder wordt er soms met vrachtwagens vervuild water van de RestStoffenBewerkingsinstallatie (RBI) van de NAM aan de Warvenweg in Delfzijl naar de OSF gebracht voor scheiding. En bij onderhoud aan de tanks met aardgascondensaat wordt de met kwik vervuilde smurrie onder uit de tanks naar de RBI gebracht.

Er wordt jaarlijks een voorbereidingsbesluit genomen zolang het bestemmingsplan nog niet definitief is.

In februari 2015 heeft de gemeente Delfzijl voor het laatst zo'n voorbereidingsbesluit genomen:

http://files.planviewer.nl/ruimtelijkeplannen/00/0010/NL.IMRO.0010.05VB2015-VG01/d_NL.IMRO.0010.05VB2015-VG01.pdf

MER-RAPPORTAGE OOSTERHORN

De MER-procedure loopt al sinds 2005. Hier zijn de meeste documenten uit de periode 2005-2012 terug te vinden:

<http://www.commissiemer.nl/advisering/afgerondeadviezen/1685>

In juni 2015 is in opdracht van gemeente Delfzijl over bestemmingsplan Oosterhorn de Notitie Reikwijdte en Deltainiveau MER over Oosterhorn opgesteld:

<http://api.commissiemer.nl/docs/mer/p30/p3041/3041-002notrw.pdf>

In juli 2015 heeft de Commissie MER n.a.v. deze notitie R&D adviezen gegeven:

<http://api.commissiemer.nl/docs/mer/p30/p3041/a3041rd.pdf>

BEDRIJFSCATEGORIE (MILIEUZONERING)

In het “VNG-bestand categorale bedrijfsindeling 2009 (planologische selectie)” wordt voor de aardolieverwerkende industrie, vervaardiging van chemische producten en laad-, los- en overslagactiviteiten van olie, gas en chemische producten (zowel zeeschepen als binnenvaart) ten minste **bedrijfs categorie 4** aangehouden:

http://www.ruimtelijkeplannen.nl/documents/NL.IMRO.0995.BP00013-VG01/rb_NL.IMRO.0995.BP00013-VG01_2.pdf

In het voorontwerpbestemmingsplan staat dat op De Zeesluizen bedrijven behorende tot de **categorieën 3.1 en 3.2** van de staat van bedrijfsactiviteiten I zijn toegestaan.

In de Notitie R&D wordt **bedrijfs categorie 3 als maximum** aangehouden.

LET OP: Dit zou betekenen dat de OSF op basis van de MER na vaststelling bestemmingsplan Oosterhorn niet op ‘De Zeesluizen’ mag staan. Niet bekend is hoe het zit met overgangsrecht.

BEVI IN RELATIE TOT OSF

In het voorontwerpbestemmingsplan staat dat de OSF niet onder het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen (BEVI) valt, en dat niet bekend is wat het invloedsgebied buiten het plangebied is.

De aardgascondensaatleidingen die door de provincie lopen, vallen wel onder een dergelijke regeling, namelijk Besluit Externe Veiligheid Buisleidingen (BEVB). Bevoegd gezag is I&M.

Ook op de OSF zijn leidingstukken aanwezig. Niet bekend is waar die onder vallen.

In juni heeft I&M een regeling gepubliceerd tot wijziging van de Regeling externe veiligheid inrichtingen in verband met het onder de werking van BEVI brengen van bepaalde mijnbouwwerken:

<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2015-14437.html>

LET OP: Uit onderstaande paragrafen kan geconcludeerd worden dat alle mijnbouw inrichtingen, dus ook de OSF, door deze wetswijziging onder BEVI zullen vallen. Niet bekend is hoe het zit met overgangsrecht.

“Het aanwijzen van mijnbouw inrichtingen sluit aan bij het beleid om inrichtingen met gevaarlijke stoffen, waarvan risicocontouren buiten de grenzen van de inrichting vallen, aan te wijzen als Bevi-inrichtingen. Kort gezegd worden mijnbouw werken aangewezen als bedoeld in de Mijnbouwwet, die tevens een inrichting zijn in de zin

van artikel 1.1. van de Wm en waar gevaarlijke stoffen aanwezig zijn. De inrichtingen worden aangewezen als niet-categoriale inrichtingen. Dit betekent dat het risico van de inrichtingen berekend moet worden met de rekenmethodiek Bevi.”

“Op 7 maart 2012 is het BRZO 1999 gewijzigd, waardoor het BRZO 1999 onder andere van toepassing is geworden op inrichtingen voor de ondergrondse opslag van gevaarlijke stoffen. Deze inrichtingen zijn mijnbouwwerken in de zin van de Mijnbouwwet. In artikel 2, eerste lid, onderdeel a, van het Bevi is bepaald dat het Bevi van toepassing op inrichtingen die onder het toepassingsbereik van het BRZO 1999 vallen. Met de onderhavige wijziging worden mijnbouw inrichtingen aangewezen die in het BRZO 1999 zijn uitgezonderd.”

BRZO IN RELATIE TOT OSF

De OSF valt niet onder BRZO, in tegenstelling tot enkele bedrijven op het eraan gelegen Chemiepark, waar ook zeer gevaarlijke stoffen worden verwerkt.

Bevoegd gezag voor de OSF is EZ.

Er staan wel enkele andere NAM-locaties op de BRZO-bedrijvenlijst 2015:

<http://brzoplus.nl/brzo/bedrijven/>

De RBI aan de Warvenweg te Delfzijl is een VR BRZO-bedrijf (Volledig Rapport).

Bevoegd gezag is de provincie. BRZO-inspecties van deze NAM-locatie worden ook uitgevoerd door de provincie.

De NAM-gasopslaglocaties te Grijpskerk en Norg zijn ook VR BRZO-bedrijven, maar van een bijzonder soort.

Volgens de risicokaart is EZ bevoegd gezag/vergunningverlener. Volgens de BRZO-bedrijvenlijst is provincie bevoegd gezag WABO. De BRZO-inspecties op Grijpskerk en Norg worden uitgevoerd door Staatstoezicht op de Mijnen (SodM).

BRZO-INSPECTIE GRIJPSKERK EN NORG – RELATIE AARDBEVINGEN

Op beide NAM-locaties is aardgascondensaat aanwezig, hoewel in véél kleinere hoeveelheden dan bij de OSF.

Op locatie Grijpskerk staat één tank voor aardgascondensaat, waarin maximaal 3769 m³ kan worden opgeslagen.

LET OP: De hoeveelheid aardgascondensaat in Grijpskerk bedraagt MINDER DAN EEN KWART van de hoeveelheid aardgascondensaat die GEMIDDELD wordt opgeslagen bij de OSF te Delfzijl.

Op 31 maart 2015 is op beide locaties een BRZO-inspectie uitgevoerd:

<http://brzoplus.nl/inspecties-0/kies-regio/groningen-fryslan/groningen-friesland/grijpskerk-ugs/>

Over tanks met aardgascondensaat vermeldt het BRZO-rapport:

“Inspectie heeft beoordeeld of NAM voldoende maatregelen heeft genomen om zware ongevallen als gevolg van het opslaan van aardgascondensaat in bovengrondse tanks, die vallen onder de Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen (PGS 29), te voorkomen.

Hierbij is gekeken naar de volgende drie onderwerpen:

- Integriteit van de tanks en toebehoren;
- Regelingen en beveiligingen op de tanks;
- Brandbestrijdingsvoorzieningen op en rond de tanks;”

en

“De NAM-locaties GRK UGS en NRG UGS vallen buiten het door KNMI en NAM bepaalde risicogebied. Desondanks adviseert het inspectieteam om ook deze locaties aan te laten sluiten op de bestaande procedures voor aardbevingen.

De integriteit van de tanks en toebehoren, maar ook de regelingen en de beveiligingen op de tanks zijn op beide locaties over het algemeen goed geborgd.

Op beide locaties zijn brandbestrijdingsvoorzieningen aanwezig, maar **enkele afwijkingen ten opzichte van PGS 29 zijn onvoldoende nader uitgewerkt.**”

LET OP: De geïnspecteerde NAM-locaties vallen BUITEN HET OFFICIËLE RISICOGEBIED en bevatten beide VEEL MINDER AARDGASCONDENSAAT dan de OSF. Toch is er door SODM op aangedrongen om PROCEDURES VOOR AARD-BEVINGEN te volgen.

ZELFDE CONDENSAAT: NU EENS NIET BRZO, DAN WEER WEL BRZO?

Vanuit de OSF wordt het aardgascondensaat eens per week of twee weken naar de Botlek verscheept, afwisselend naar de raffinaderijen van Exxon en Shell aldaar.

Beide bedrijven staan in de BRZO-bedrijvenlijst.

Bevoegd gezag is de provincie. BRZO-inspecties worden uitgevoerd door de provincie.

LET OP: In Delfzijl wordt het condensaat NIET verwerkt bij een BRZO-bedrijf, maar in de Botlek blijktbaar WEL. Het is echter hetzelfde condensaat.

Niet duidelijk is hoeveel opslagtanks met condensaat er staan bij de ontvangende bedrijven in de Botlek.

OSF IN RELATIE TOT MEERJARENPLAN ALDERS

Op pagina 35 van het MJP wordt gesteld dat zich in het aardbevingsgebied een aantal industriële installaties bevinden met potentiële risico's voor de veiligheid, de volksgezondheid en het milieu ingeval zich een (zware) aardbeving voordoet.

Daarbij wordt expliciet bedoeld op bedrijven die onder BRZO en/of BEVI vallen.

De OSF valt onder geen van beide, hoewel dat gezien de aard en hoeveelheid van de aanwezige gevaarlijke stoffen wel zou moeten.

Bovendien vallen mijnbouwinrichtingen zoals de OSF in het kader van de wetswijziging van I&M in de toekomst hoogstwaarschijnlijk wél onder BEVI.

Tot slot is er op NAM-locaties gasopslag Grijpskerk en Norg tijdens een BRZO-inspectie aangegeven dat er gewerkt moet worden met de procedures voor aardbevingen, ook al bevinden beide locaties zich niet binnen het officiële risicogebied.

Op de OSF in Delfzijl wordt verhoudingsgewijs VEEL MEER AARDGASCONDENSAAT verwerkt en opgeslagen dan in Grijpskerk en Norg. Daarnaast staat de OSF in Delfzijl WEL IN HET RISICOGEBIED.

De gevaarstelling zal dus veel groter zijn.

Voorstel is daarom om een extra passage toe voegen onder **4.7 (Chemische) industrie**.

Vermeld expliciet de OSF, zijnde een locatie waar grote hoeveelheden van een zeer gevaarlijke stof worden verwerkt, die buiten BEVI en BRZO valt.

Spreek de verwachting uit dat de Nationaal Coördinator er alles aan zal doen om ook bij de OSF de risico's in kaart te brengen zoals gebeurt op alle andere BRZO- en BEVI-plichtige locaties in het risicogebied (en zelfs erbuiten).